

การพัฒนา รูปแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง ในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A MODEL DEVELOPMENT OF APPLICATION OF THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY FOR SELF-STUDY DEVELOPMENT OF STUDENTS OF THE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE NORTHEASTERN REGION

จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
E-mail : chamroenrat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของหลักการพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษา กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบ และ (3) เพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ (1) การศึกษา สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (2) การสร้างหรือร่าง และพัฒนา รูปแบบ โดยการนำมาจัดกลุ่มสนทนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (3) การตรวจสอบโดยการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ โดยนำไปถามนักศึกษาจำนวน 353 คน หรือร้อยละ 88.25 จากจำนวน 400 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 25 แห่ง โดยใช้เครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นและผ่านกระบวนการหาคุณภาพมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.965 (4) การยืนยันรูปแบบ โดยได้แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำมาจัดทำเป็นแบบยืนยันที่ตรงกับสภาพจริง (5) การบูรณาการรูปแบบ โดยการนำผลวิจัยตามขั้นตอนข้างต้นมาบูรณาการจึงได้รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย (1) หลักการเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) สารสำคัญของรูปแบบประกอบด้วย การเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี การเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคมซึ่งมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว โดยมีเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติและ (5) เงื่อนไขการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ

2. รูปแบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบพบว่า องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก ส่วนองค์ประกอบของรูปแบบด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย

3. การตรวจสอบรูปแบบโดยการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีมีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก หากพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การมีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี มีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก และประเด็นการมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยมีความสามารถทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สามารถในการวางแผน รวมทั้งรับผิดชอบ มีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนด้านการเรียนรู้เพื่อรู้ มีการนำไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย หากพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นการมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ สาขาวิชาชีพตามหลักสูตรที่ศึกษา มีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก และประเด็นการเรียนรู้หลักสถิติ หรือคณิตศาสตร์ สามารถใช้เป็นเครื่องมือประมวลข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม มีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย

4. การยืนยันรูปแบบตรงกับสภาพจริงอยู่ในระดับมากทุกด้าน หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้เพื่อ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตรงกับสภาพจริงมากเป็นลำดับแรก ส่วนด้านการเรียนรู้สู่การปฏิบัติตรงกับสภาพจริงอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to study and synthesize the main components of the philosophy of sufficiency economy (PoSE) for Self-study Development of Students of the Higher Education Institutions in the Northeastern Region, (2) to construct and develop the model, and (3) to verify and to confirm the model as such. The procedures of five steps: (1) to study for synthesizing the main components of the Pose, and then constructing the questionnaires covering the main components of learning to know, learning to do, learning to be, leaning to live together, and learning to transform oneself and society integrated with the essentials of the PoSE, that is moderation, reasonableness, and prudence along with the two conditions of virtues and knowledges under the pattern of the model. (2) to construct and develop the model by taking the result of studying for synthesizing the documents and also the result of interviewing to construct the model draft of the main components of rationale, objectives, the five main essentials integrated with the PoSE, implementation and conditions to implement. And then the model draft was taken to held the first focus group by experts. After the focus group, the experts evaluated, and the result of evaluation will be 3.00 or above. (3) to verify by bringing the model to be implemented by constructing the questionnaires scrutinized by specialists and sent them with the model to have 400 university students responding them and only 353 ones or 88.25 returning. (4) to confirm the model by connoisseurs. (5) to integrate the model by means of taking the result of stages 1,2,3 and 4 altogether and the model was gained.

The research findings were as follows :

1. The components of the model consisting of rationale, objectives, essentials of learning to know, learning to do, learning to be, leaning to live together, and learning to transform oneself and society integrated with PoSE
2. The model as such was evaluated as a whole in the highest suitability if considering each of components, it found that its objective of the model was firstly in highest level, and the condition for the model implementation finally in the highest level
3. The model was responded by 353 out of 400 university students as possibly implemented. The model in all components was implemented in high level running firstly from learning to be with the items of behaviors of morality, disciplines, responsibility, honor and a role-play, human relation skills by team working, leadership, with responsibility to oneself and society with ability to plan clearly. And learning to know with the items of understanding the objectives of the programs studied, the expectation of the job after graduation. And also understanding statistics or mathematics as the tools for problem-solving running as final component.
4. The model integration was confirmed by connoisseurs with in all components of the model being consistent with concise situations. If considering each of main components, it was found that learning to live together is firstly consistent with much concise situation, and learning to do much concise situation running as final.

สภาพปัญหาและความสำคัญ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทฤษฎี หลักการ แนวคิด แนวทางที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งสามารถนำมาเปลี่ยนแปลงให้นักศึกษาพัฒนาตนเองให้ดำเนินชีวิตไปถึงความสุขได้ หากนักศึกษาหรือผู้เรียนได้นำมาพัฒนา ปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้อย่างพอเพียง เป็นผู้ที่ใช้จ่ายอย่างพอเพียงในการศึกษา เป็นผู้ที่มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี เป็นผู้เรียนที่รู้จักแก้ไขปัญหา รู้จักวิธีการคิดหรือคิดด้วยเหตุผล รู้จักแยกแยะว่าอะไรคือความดี อะไรคือความชั่ว หรือสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรเหมาะสม ไม่เหมาะสม อะไรควร อะไรไม่ควรในภาวะความเป็นนักศึกษา เป็นต้น นักศึกษาเหล่านี้สามารถพัฒนาตนเองหรือสามารถสร้างภูมิคุ้มกันตนเองได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะว่านักศึกษามีเป็นผู้ที่มีความรู้ คือ รอบรู้ รอบคอบ มีความระมัดระวัง นอกจากนั้นแล้วยังเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติปัญญา ขยัน อดทน แบ่งปันประจําใจเสมอ แม้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ก็ได้บรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงลงไปในพื้นที่เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2555 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในสังคมไทยโดยเฉพาะ นักศึกษาให้มีคุณภาพ ผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถทำงานเพื่อดำรงชีพของตนเองและเพื่อช่วยเหลือสังคม มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบและมีสุขภาพะทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งพัฒนาทรัพยากรบุคคล คือ พัฒนานักศึกษาให้มาเป็นอาจารย์มีอาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญมีอาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคม มีการจัดการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในแผนได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่าสถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายเป็นแหล่งองค์ความรู้และพัฒนากำลังคนระดับสูงที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) บนพื้นฐาน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทสูงในประชาคมอาเซียนและมุ่งสู่คุณภาพอุดมศึกษาระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2555 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร)

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 1-9) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศ จึงได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เพื่อสนองตอบการพัฒนากำลังคนหรือทรัพยากรบุคคลดังกล่าว จึงได้ประกาศแผนปฏิบัติการ (Roadmap) อันเป็นจุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตรการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล มีสาระสำคัญคือ ความสามารถและทักษะ และด้านคุณลักษณะในทุกๆระดับของการศึกษาไล่เรียงตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองที่มีคุณลักษณะ (1) มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (2) มีความซื่อสัตย์สุจริต (3) มีวินัย (4) มีการใฝ่เรียนรู้ (5) อยู่อย่างพอเพียง (6) มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (7) รักความเป็นไทย (8) มีจิตสาธารณะ เป็นต้น

การศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษาที่จะเป็นพลังของชาติในภายภาคหน้า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554: 14-15) ได้ประกาศยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553-2561 โดยมีหลักการสำคัญประกอบด้วย การมีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพความแตกต่าง การเคารพหลักความเสมอภาค การเคารพกติกา และความรับผิดชอบต่อสังคม หากได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาให้นักศึกษาประสบความสำเร็จอันเป็นผลลัพธ์จากการศึกษาหรือจากการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติแล้ว นักศึกษาจะเป็นบัณฑิตที่มีอิสรภาพที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างพอเพียง เพราะมีความรู้ ควบคุมคุณธรรม กล่าวคือ นักศึกษาที่จะเป็นบัณฑิตในอนาคตย่อมให้ความเคารพสิทธิผู้อื่น ให้ความเคารพผู้อื่นในด้านความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ท้องถิ่นหรือภูมิสังคมที่อาศัย นอกจากนั้น ยังมีความคาดหวังว่าจะให้ความเคารพผู้อื่นในด้านความเสมอภาค เป็นผู้เคารพกติกาของสังคม รวมทั้งมีความรับผิดชอบ อันสื่อให้เห็นว่านักศึกษาที่

เป็นบัณฑิตมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ คือ ความรู้อย่างพอเพียงในด้านความเป็นพลเมือง เป็นพลเมืองที่มีเหตุผล เป็นพลเมืองที่มีภูมิคุ้มกันในตัว ทั้งนี้เพราะว่านักศึกษาหรือบัณฑิตมีความรู้และมีคุณธรรมกำกับกาย วาจาและใจตลอดเวลา ซึ่งหากนักศึกษาดำรงตนโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แล้ว คาดหวังว่าการศึกษานักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเองในการเรียนรู้อย่างแน่นนอน ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจในการแสวงหาคำตอบโดยการศึกษาวินิจฉัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการพัฒนาดตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ
 ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นการศึกษา สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด เพื่อสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์นำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ กรอบในการสัมภาษณ์มีเนื้อหาครอบคลุมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้บูรณาการเข้ากับหลักการพัฒนาดตนเองในการศึกษาของนักศึกษา มีเนื้อหาครอบคลุม (1) การเรียนรู้เพื่อรู้ (2) การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (3) การเรียนรู้เพื่อเป็น

พลเมืองที่ดี (4) การเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และ (5) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม ซึ่งมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง บูรณาการกัน ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาสร้างเป็น แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดแบบมี โครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งคำถามมีคุณสมบัติตามที่ได้กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้าง พัฒนารูปแบบ ดำเนินการ โดยนำผลในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างหรือร่างเป็นรูปแบบซึ่งมี องค์ประกอบสำคัญคือ (1) หลักการเหตุผลของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) สารระสำคัญหรือเนื้อหาสาระ ของรูปแบบครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ของนักศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการ บูรณาการกัน (4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติและ (5) เงื่อนไขการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ หลังจากนั้นจึงนำมา พัฒนาด้วยการจัดกลุ่มสนทนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี คุณสมบัติตามที่กำหนดและผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณา ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอ แนะเพื่อการปรับปรุงแล้ว จึงได้นำผลการประเมินความ เหมาะสมมีค่าระดับตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มาพัฒนาเป็นรูปแบบ รวมทั้งได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการตรวจสอบโดยการนำรูปแบบ ไปสู่การปฏิบัติ พร้อมด้วยแบบสอบถามไปถามระดับความ เป็นไปได้ในการนำสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติกับ นักศึกษาจำนวน 353 คน จาก 400 คน คิดเป็นร้อยละ 88.25แนวคิดในการสร้างเครื่องมือเพื่อนำไปสอบถามระดับ ความเป็นไปได้ในการนำสาระสำคัญของรูปแบบไปสู่การ ปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะ ปลายเปิด ในการหาคุณภาพของเครื่องมือดำเนินการ โดยการนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านตรวจสอบคุณภาพ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตาม โครงสร้าง รวมทั้งสำนวนภาษาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.6.00-1.00 หลังจากนั้นจึง ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficiency) ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.985-0.926 รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.965 และคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.653- 0.709 และทั้งฉบับ เท่ากับ 0.638 หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวม ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการยืนยันรูปแบบดำเนินการโดย การใช้ผลของการนำสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติ มาจัดทำเป็นแบบยืนยันตามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ว่าตรงกับสภาพจริงมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดผลการ ยืนยันที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 หรือตรงกับสภาพจริงอยู่ใน ระดับมากขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 5 เป็นการบูรณาการรูปแบบโดยการนำ ผลวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 2 3 และ 4 มาบูรณาการกันจึงได้ รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบัน อุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย (1) หลัก การเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) สารสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วยการเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติ การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี การเรียนรู้เพื่ออยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข และการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ตนเองและสังคมซึ่งมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว โดยมีเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไข คุณธรรม (4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ (5) เงื่อนไข การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ

2. ความเหมาะสมของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษา ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หาก พิจารณาแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบพบว่า องค์ประกอบ ด้านวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเป็น

ลำดับแรก หากพิจารณารายประเด็นของด้านวัตถุประสงค์ พบว่า ประเด็นที่เป็นวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาหลักการ วิธีการ หรือแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็น รูปแบบสำหรับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเด็นที่เป็น วัตถุประสงค์เพื่อเสนอหลักการ วิธีการ หรือแนวปฏิบัติที่ เป็นรูปแบบแก่สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาใช้เป็นหลัก การ วิธีการ แนวทางหรือแนวปฏิบัติสำหรับพัฒนานักศึกษา ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด

องค์ประกอบของรูปแบบที่เป็นสาระสำคัญด้านการ เรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา หากพิจารณาเป็นรายประเด็นของด้าน การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติพบว่า ประเด็นการนำผล ของการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาปฏิบัติเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของตนเอง ประเด็นการปฏิบัติตนโดยอาศัยเงื่อนไขคุณธรรม คือ ซื่อสัตย์ สุจริต มีสติปัญญา ขยัน อดทน แบ่งปัน และ ประเด็นการนำผลการประเมินตนเองมาพัฒนาปรับปรุงองค์ ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากันเป็นลำดับแรก และประเด็นการ ดำเนินการตามขั้นตอนของแผนโดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี ในสาขาวิชาชีพของหลักสูตรอย่างเชี่ยวชาญมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย

ส่วนองค์ประกอบของรูปแบบด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบ ไปสู่การปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเป็น ลำดับสุดท้าย หากพิจารณารายประเด็นของด้านการนำ รูปแบบไปสู่การปฏิบัติพบว่า ประเด็นการฝึกปฏิบัติหรือ สร้างแบบจำลองเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น ฝึกหัดการเลือกตั้ง ฝึกหัดแสดงความคิดเห็น และประเด็น การฝึกอบรมหรือฝึกเพื่อให้เป็นผู้ที่มีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ โดยการบำเพ็ญตนช่วยเหลือสังคมมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก

3. การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบ ไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะการนำสาระสำคัญของรูปแบบไป สอบถามนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง

เหนือเหนือจำนวน 353 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน คิดเป็นร้อยละ 88.25 พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียง ตามลำดับ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี มีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก หาก พิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นการแสดงออกซึ่ง พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การมีวินัย มีความ รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละเป็นแบบอย่างที่ดี มี การนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รอง ลงมา คือ ประเด็นการแสดงความกตัญญูรู้คุณ รวมทั้ง ตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณอย่างสม่ำเสมอ มีการนำไป สู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และประเด็นการมีทักษะด้าน มนุษยสัมพันธ์โดยมีความสามารถทำงานเป็นกลุ่ม การแสดง ถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สามารถ ในการวางแผน รวมทั้งรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีการนำไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ด้านการเรียนรู้เพื่อการ เปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม มีการนำไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสอง หากพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นการมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำโดยมีเงื่อนไขความรู้ และคุณธรรมกำกับตลอดเวลาและประเด็นการเป็นผู้มีสัมมา การวระ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ ต่อครูอาจารย์มี การนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รอง ลงมาเป็นประเด็นการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้วยการ สืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย มีการนำไปสู่ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และประเด็นการมีความรู้เท่ากัน สถานการณ์ด้านการเมืองโดยรู้จักแยกแยะคนดีหรือคนไม่ดี ด้วยการสนับสนุนคนดีให้ปกครองบ้านเมือง มีการนำไปสู่ การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ด้านการเรียนรู้ เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีการนำไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสาม หากพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นการสร้างความตระหนักในสิทธิของตนเอง รวมทั้งให้ความเคารพสิทธิของผู้อื่นมีการนำไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นประเด็นการ เรียนรู้ด้วยการฝึกจิตอาสาทำกิจกรรมเป็นลักษณะกิจกรรม ที่ทำด้วยความเต็มใจ มีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก และประเด็นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในประวัติศาสตร์ ความเชื่อในคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีมีการนำไปสู่การ

อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน เป็นลำดับแรก และประเด็นการดำเนินการตามขั้นตอนของแผนโดยอาศัยหลักการ ทฤษฎีในสาขาวิชาชีพของหลักสูตรอย่างเชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ข้อค้นพบของการวิจัยนี้บ่งชี้หรือเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องนำไปพัฒนาตนเองพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติโดยองค์รวม ซึ่งก็สอดคล้องกับการยึดกรอบสำคัญนำไปสู่การวางแผนตั้งที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558 : 1) ได้กำหนดไว้ คือ มีการน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานวางแผนโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม วางแผนเพื่อการปฏิบัติโดยการสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และเน้นให้นักศึกษามีการพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สำหรับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ โดยภาพรวมมีการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี มีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระแสของความเป็นพลเมืองที่ดีได้ซึมซับลงไปสู่นักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในกลุ่มมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ซึ่งตอบแบบสอบถามในการวิจัยนี้เป็นส่วนใหญ่ และกลุ่มวิทยาศาสตร์ค่อนข้างมากซึ่งก็ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เช่นกัน ได้พิจารณาเห็นว่าความเป็นพลเมืองที่ดีเป็นพฤติกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายพยายามปลูกฝังให้นักศึกษามีจิตสำนึกในการเป็นคนดี โดยนักศึกษาอาจตระหนักถึงตนเองเป็นสำคัญ เพราะหากนักศึกษาเป็นคนดีตามแนวคิดเก่ง ดี มีสุขแล้วย่อมจะพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่ดี โดยเฉพาะการประพฤติปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การมีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งนักศึกษามีการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก นอกจากนั้นการประพฤติปฏิบัติของนักศึกษายังได้ตระหนักถึงความกตัญญูรู้คุณ อันเป็นคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองที่ดีอีกด้วย โดยเฉพาะการแสดงความกตัญญูรู้คุณ รวมทั้งตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณอย่าง

สม่ำเสมอ นักศึกษาได้น้อมนำแนวคิดอันเกี่ยวเนื่องกับรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะตระหนักว่าเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญรวมทั้งยังได้นำทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์โดยความสามารถทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สามารถในการวางแผน รวมทั้งรับผิดชอบ ซึ่งก็มีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กชกร ชำนาญกิตติชัย จิตติมา ประภากรเกียรติ เอเนก แสงโนรี และจิระเดช สมิตพรพรรณ (2554) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งเป็นการน้อมนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ซึ่งคล้ายกับการวิจัยในครั้งนี้ คือ ศึกษาในโปรแกรมการบริหารธุรกิจและโปรแกรมนิเทศศาสตร์ พบว่า ในภาพรวมของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ด้านความรู้ในการดำเนินชีวิตด้านมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตด้านระบบภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต และด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้เพราะว่าคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญอันจะเสริมให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองที่ดีที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกลมกลืนกัน

ประเด็นด้านการเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีที่เน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมยังสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ วิลสัน (Wilson, 2010) แห่งมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอเรกอน (Oregon State University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้ให้ความสนใจในด้านภาวะผู้นำของนักศึกษาซึ่งสัมพันธ์กับคุณธรรมจริยธรรมเช่นกัน จึงได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษาภายใต้กรอบการปกครองนักศึกษาแห่งวิทยาลัยสโนว์ (Snow College) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษา โดยเฉพาะ

อดีตผู้อำนวยการศึกษาของวิทยาลัยแห่งนี้ การศึกษาครั้งนี้เน้นที่การสร้างความสำเร็จว่าการพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษาเกิดขึ้นอย่างไร เมื่อใดและที่ไหน โดยเฉพาะประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมาซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของนักศึกษาของวิทยาลัยดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเชิงปรากฏการณ์โดยมีการสัมภาษณ์อดีตผู้อำนวยการศึกษาของวิทยาลัย จำนวน 8 คนโดยใช้คำถามในการวิจัยที่เป็นหลักอยู่ 2 ข้อ คือ การตั้งคำถามว่าเมื่อเป็นนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันแห่งนี้ นักศึกษาได้มีการฝึกทักษะการเป็นผู้นำและศักยภาพในการรับการพัฒนาอย่างไร และคำถามว่าเมื่อนักศึกษาซึ่งศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ทางสถาบันได้ช่วยเหลือนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จหรือได้พัฒนาภาวะผู้นำนักศึกษาอย่างไรบ้าง หลังจากนั้นจึงนำผลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล และได้ผลลัพธ์จากการวิจัยเบื้องต้นว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามแรก พบว่ามีแนวทางกว้าง ๆ 4 แนวทางคือการมีโอกาสในการพัฒนาภาวะผู้นำนักศึกษา การได้รับประสบการณ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำนักศึกษา การได้รับอิทธิพลจากที่ปรึกษา และการมีกระบวนการการศึกษาในระบบและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามที่สองพบว่า มีแนวทางกว้าง ๆ 4 แนวทางเช่นกัน คือ การจัดให้มีการปกครองเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การมีวัฒนธรรมในเรื่องภาวะผู้นำนักศึกษา การสนับสนุนจากสถาบัน และการให้การศึกษาศึกษา

สำหรับด้านการเรียนรู้เพื่อรู้ แม้ว่ามีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย และหากพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นการมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาชีพตามหลักสูตรที่ศึกษามีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นประเด็นการคาดหวังตำแหน่งงานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพตามหลักสูตรหลังสำเร็จการศึกษามีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และประเด็นการเรียนรู้หลักสถิติหรือคณิตศาสตร์ สามารถใช้เป็นเครื่องมือประมวลข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมมีการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ประเด็นการเรียนรู้เพื่อรู้ แม้ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้ายก็จริง แต่ก็ถือว่ามีความสำคัญเพราะการเรียนรู้เพื่อรู้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะนักศึกษาทุกคนต้องมีความรู้

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของวิชาชีพที่ตนเองศึกษาอย่างชัดเจน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาที่ศึกษาถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เป็นแก่นสาระสำคัญของการศึกษาซึ่งจะนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต กล่าวคือเมื่อนักศึกษามีความรู้เพียงพอเพียงแล้ว ก็สามารถดำเนินชีวิตเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การคิดอย่างมีเหตุผล อันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวอย่างดียิ่ง ทั้งนี้เพราะว่าความรู้ในวัตถุประสงค์ของวิชาชีพถือว่าเป็นเงื่อนไขความรู้ โดยเฉพาะในยุคนี้นอกจากมีความรู้ในวิชาชีพแล้ว จำเป็นต้องมีความรู้ในด้านการคิดคำนวณ โดยเฉพาะความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นวิชาที่สอนให้ทุกคนเป็นผู้คิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้แก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ โดยอาศัยความรู้ในวิชาชีพที่ศึกษามา ซึ่งเป็นความรู้ที่มีการสอดแทรกหลักคุณธรรมจริยธรรม อันถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตรงกับข้อค้นพบจากการวิจัยของกานดา เตชะชั้นหมาก (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์มากที่สุด รวมทั้งจากการเรียนการสอนในวิชาชีพและหนังสือพิมพ์ นักศึกษามีความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากมีเจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับดีมาก มีพฤติกรรมผลการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากเช่นกัน

ความรู้ในด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับหลักวิชาชีพหรือเป็นวัตถุประสงค์ของวิชาชีพที่นักศึกษาได้ศึกษานี้ ครอบคลุมปัจจัยในการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการดูแลสุขภาพและด้านเศรษฐกิจและการใช้จ่าย ซึ่งผลการวิจัยของกานดา เตชะชั้นหมาก (2556) ยังได้พบอีกว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมผลการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 3 ปัจจัย ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนเงินที่ได้รับเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม อันนำมาซึ่งผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดความสุขของคนในสังคม ซึ่งหากนำแนวคิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มาประยุกต์ใช้กับการพัฒนานักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ย่อมทำให้นักศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตที่ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประเด็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดที่เป็นนามธรรมให้ เป็นรูปธรรมนี้ เกษม วัฒนชัย (2558 : 16) ได้ตั้งเป็นคำถาม ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร คำตอบที่ ควรได้คะแนนเต็ม คือ คำตอบว่าเป็นวิถีคิดและเป็นวิถีปฏิบัติ เพื่อให้ทุกคน ทุกครอบครัว ทุกบริษัท ทุกโรงเรียน ทุกชุมชน ทุกประเทศเข้มแข็ง สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ สามารถรับมือกับวิกฤติได้ ไม่ว่าจะป็นน้ำท่วม เป็นต้น และ เกษม วัฒนชัยได้ชี้ให้เห็นส่วนสำคัญของหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงว่า มีสองส่วนและส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนที่ เกี่ยวกับการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับสามห่วง ได้แก่ ความพอ ประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี และ ส่วนที่เป็นเงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมนั่นเอง

สำหรับผลการยืนยันการนำสาระสำคัญของรูปแบบ สู่การปฏิบัติตรงกับสภาพจริงอยู่ในระดับมากทุกด้านหาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคม อย่างมีความสุขตรงกับสภาพจริงมากเป็นลำดับแรก รองลง มาได้แก่ ด้านการเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีตรงกับสภาพจริง อยู่ในระดับมาก และด้านการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ตรงกับสภาพ จริงอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย จากผลการยืนยัน แสดงให้เห็นว่า ตามสภาพความเป็นจริงนักศึกษาได้มีการ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่อการปฏิบัติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในระดับอุดมศึกษา ย่อมมองเห็นสภาพ ความเป็นจริงที่นักศึกษาได้ยึดถือด้วยการนำหลักปรัชญา ไปดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร ศรีชัย (2550) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของนักเรียนเตรียมทหาร ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ใน ระดับอุดมศึกษา มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอ เพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน เตรียมทหารพบว่า โดยภาพรวมมีการนำความรู้เรื่องหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมากในการดำเนิน ชีวิตประจำวันโดยเฉพาะในด้านสังคมและวัฒนธรรม ปฏิบัติค่อนข้างมากในด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ พบว่าด้านวัฒนธรรม ปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ นอกจากนั้น การน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติสะท้อนให้เห็นสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร มหาพลตระกูล (2550) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการ จัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตแห่ง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ผู้เรียนมีความเห็นว่าการ จัดการเรียนการสอนและการให้บริการสนับสนุนเพื่อ การเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของมาเรียม นิลพันธุ์และคณะ (2554) ที่ได้ศึกษา วิจัยในเวลาต่อมาโดยได้ให้ความสนใจในการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ศึกษาด้านวิชาชีพครู ซึ่งจะ เป็นผู้สอนหรือเป็นผู้ปลูกฝังความรู้ ควบคู่คุณธรรมจริยธรรม ในปัจจุบันและอนาคต จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรายวิชาชีพครู กรณีศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้งนี้ คณะผู้วิจัย คือ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ ได้นำรูปแบบไปทดลองใช้ ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการจัดทำหน่วย และแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้ในระดับดีมาก

รูปแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบัน อุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้ศึกษาวิจัยหรือ พัฒนาขึ้น จึงเป็นรูปแบบที่ควรแก่การนำไปขยายผลสู่ การปฏิบัติโดยเฉพาะนักศึกษาหรืออาจารย์ ควรถือเป็น แบบอย่างในการนำรูปแบบไปสู่อการปฏิบัติเพื่อเป็นการ สืบสาน พัฒนาให้มีการขับเคลื่อนเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง

